

فصل پنجم

توانمندی های استان سمنان

درس ۱۲ قابلیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری در استان

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَأَ الْخَلْقَ ...

بگو: ای پیامبر، در زمین سیر و سفر کنید و ببینید که خداوند چگونه آفرینش را آغاز کرده است ...

«سوره عنکبوت، آیه ۲۰»

امروزه گردشگری از ابعاد مختلف مورد توجه است که مهم‌ترین امتیازهای آن عبارت‌اند از:

- پی بردن به عظمت آفرینش و درک مفاهیم زیبا شناختی
- افزایش سطح درآمد
- بهبود کیفیت سطح زندگی مردم
- ایجاد فرصت‌های شغلی
- توزیع عادلانه ثروت در سطح کشور و به دنبال آن ایجاد زمینه‌های توسعه در مناطق کمتر توسعه یافته
- افزایش سطح معلومات و آگاهی مردم
- برقراری صلح و تحکیم روابط بین‌المللی
- توسعه بخش‌های کشاورزی و صنعت
- تقویت سنت‌های ملی
- رونق صنایع دستی
- رفع خستگی جسمی و روحی

از سوی دیگر به دلیل توسعه روزافزون صنعت و فناوری و عوامل متعددی که در بالا به آن اشاره شد مسافرت از نوع گردشگری تجملی خارج و به یک رفتار اجتماعی همگانی تبدیل شده است. بنابراین، مجموعه عوامل فوق موجب شده‌اند تا بسیاری از مسئولان در سراسر جهان برای رونق گردشگری کوشش نمایند.

در این درس سعی می‌کنیم تا در مورد قابلیت‌ها و توان‌های استان سمنان در جذب گردشگران و نقش مهم گردشگری در بخش‌های اقتصادی و فرهنگی بیشتر بحث نماییم.

قابلیت‌های موجود استان در توسعه گردشگری

- ۱- واقع شدن بر سر راه چند استان
- ۲- نزدیک بودن به مرکز سیاسی و قطب جمعیتی کشور (تهران)

شکل ۱-۵ - دشت شقایق حسین آباد کالپوش در شهرستان شاهرود

- ۳- مطلوب بودن نسبی راه‌های ارتباطی استان
- ۴- تعدد وسایل نقلیه دسترسی (قطار، اتوبوس، خودروهای کرایه‌ای)
- ۵- تعدد جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی و اقتصادی - معیشتی.

استان سمنان به دلیل بهره‌مندی از مناظر طبیعی گوناگون و پیشینه تاریخی درخشان می‌تواند به یکی از مراکز مهم گردشگری داخلی و بین‌المللی تبدیل شود. بنابراین، جاذبه‌های گردشگری استان را می‌توان در سه بخش بررسی کرد:

الف) جاذبه‌های طبیعی، ب) جاذبه‌های فرهنگی
پ) جاذبه‌های اقتصادی - معیشتی.

الف) جاذبه‌های طبیعی: به پدیده‌هایی که انسان در ایجاد آن‌ها دخالتی نداشته است، جاذبه‌های طبیعی گفته می‌شود. این استان توان‌های بالقوه زیادی از جمله چشم‌اندازهای کوهستانی، کوهپایه‌ای و دشت کویر دارد و می‌تواند در زمینه گردشگری مورد بهره‌برداری قرار گیرد که عبارت‌اند از:

۱- تنوع آب و هوایی و وجود مناطق *بیلاقی البرز*: استفاده از هوای معتدل تابستان و چشم‌اندازهای برفی زمستان مناطقی مانند بنه کوه در شهرستان گرمسار، شه‌میرزاد در شهرستان مهدی شهر، چشمه علی و تویه دروآر در شهرستان دامغان، بسطام و کالپوش در شهرستان شاهرود.

شکل ۲-۵ - منظره زمستانی با پوشش برفی شه‌میرزاد در شهرستان مهدی شهر

شکل ۳-۵ - تالار و ستون‌های سنگی زیبای غار دربند در شهرستان مهدی شهر

۲- **غارها:** غار دق کشکولی (زندان افغان) در شهرستان گرمسار، غار دربند در شهرستان مهدی‌شهر، غار شیربند در شهرستان دامغان، غارهای ناروان، یخان، خواجه قنبر و مُلحدو در شهرستان شاهرود.

شکل ۴-۵ - چشمه هفت رنگ مجن در شهرستان شاهرود

۳- **آب‌های معدنی و درمانی:** چشمه شاه و عین‌الرشید در جنوب شهرستان گرمسار، تلخاب لاسجرد و آب گرم در شهرستان سمنان، آب معدنی دیباج در شهرستان دامغان و چشمه هفت‌رنگ مجن در شهرستان شاهرود.

شکل ۵-۵ - آبشار رامه در شهرستان گرمسار

۴- **آبشار:** آبشار روزیه در روستای چاشم از شهرستان مهدی شهر، آبشارهای نام نیک کالپوش و تنگه داستان مجن در شهرستان شاهرود، آبشار نسروای دیباج در شهرستان دامغان و آبشار رامه در شهرستان گرمسار.

۵- چشمه‌های آب شیرین: نزدیک به 35° چشمه در استان جریان دارد که مناظر بدیع و زیبایی را به وجود آورده‌اند؛ مانند چشمه علی دامغان

شکل ۶-۵ - چشمه علی در شهرستان دامغان

۶- رودها: مانند حبله رود گرمسار

۷- کویر نمک

شکل ۷-۵ - کویر نمک

۸- دریاچه مسیله در جنوب غربی استان سمنان

۹- محدوده‌های حیات وحش و زیستگاه‌های گیاهی و جانوری استان

شکل ۸-۵- گورخر آسیایی زیست‌کره توران در شهرستان شاهرود

۱۰- پوشش گیاهی و مرتعی مطلوب در برخی از مناطق شمالی استان مانند: جنگل فینسک و رودبارک در شهرستان مهدی‌شهر، جنگل سیاه‌خانی، بادله کوه و اسپرو در شهرستان دامغان، جنگل کالپوش، ابر و اولنگ در شهرستان شاهرود.

شکل ۹-۵- جنگل بادله کوه در شهرستان دامغان

شکل ۱۰-۵- جنگل ابر در شهرستان شاهرود

۲۸ اردیبهشت
روز جهانی موزه و میراث

ب) جاذبه‌های فرهنگی : جاذبه‌های فرهنگی به آن دسته از پدیده‌هایی گفته می‌شود که انسان برای رفع نیازهای مادی و معنوی خویش با الهام از طبیعت ایجاد کرده است. استان سمنان به دلیل پیشینه تاریخی چند هزار ساله و قرار گرفتن در مسیر جاده ابریشم دارای جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی بسیاری است. تأثیر آمیختگی فرهنگ اصیل باستانی و فرهنگ اسلامی را می‌توان در بناها و آثار تاریخی استان مشاهده کرد. مساجد قدیمی، زیارتگاه‌ها، برج‌ها و مناره‌ها، حمام‌های قدیمی، قلعه‌ها، آب انبارها، موزه‌ها، صنایع دستی، بازارها، کاروانسراها، آداب و رسوم و تنوع گویش‌ها بخشی از جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی این استان است. مهم‌ترین بناها و آثار تاریخی استان را می‌توانید در جدول ۱-۵ مطالعه کنید.

شکل ۱۲-۵ - خانه قدیمی حاج حشمت سرخه در شهرستان سمنان

شکل ۱۱-۵ - موزه مردم شناسی در شهر شاهرود

شکل ۱۴-۵ - مسجد تاریخانه در شهر دامغان

شکل ۱۳-۵ - قصر بهرام در شهرستان گرمسار

پ) جاذبه‌های اقتصادی - معیشتی : این نوع جاذبه‌ها به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که انسان با ساخت بناها و اشیای خاص ضمن تأمین معاش خود، موجب جلب توجه هر بیننده‌ای نیز می‌شود.

۱ - بازارها : بازارهای سرپوشیده سمنان، شاهرود، دامغان، آرادان در شهرستان گرمسار

- ۲- صنایع دستی: قالی بافی، گلیم بافی، دست بافی، جاجیم بافی، نمد مالی، سرامیک و سفالگری، چاپ قلمکار و ...
- ۳- نمایشگاه‌های صنایع دستی و صنایع جدید
- ۴- ایلات و عشایر استان
- ۵- نظام آبیاری سنتی
- ۶- قنات‌ها

شکل ۱۶-۵- کارگاه تولیدی گلیم و جاجیم در استان

شکل ۱۵-۵- زندگی عشایری در استان

پیشنهادهایی برای توسعه پایدار بخش گردشگری

- ۱- توسعه و پیشرفت زیر ساخت‌های لازم جهت جذب گردشگران داخلی و خارجی
 - ۲- حفظ و مرمت آثار تاریخی
 - ۳- توجه و حفاظت از انواع زیست بوم‌ها
 - ۴- شناسایی و معرفی جاذبه‌های گردشگری و تفریحی استان (چاپ نقشه، بروشور و کتاب‌های راهنما)
 - ۵- ایجاد مراکز آموزش گردشگری
 - ۶- افزایش سطح فرهنگ و آگاهی‌های عمومی در زمینه گردشگری
 - ۷- تغییر کاربری ابنیه تاریخی جهت استفاده گردشگران (موزه، قهوه‌خانه سنتی، مهمانسرا، فرهنگسرا، نمایشگاه و ...)
 - ۸- ایجاد و توسعه مراکز خدماتی و بهداشتی در جوار آثار فرهنگی به ویژه در مسیر راه‌های ارتباطی
 - ۹- نصب تابلوهای راهنما (نام معابر و نقاط دارای جاذبه‌های گردشگری با دو زبان فارسی و انگلیسی).
- نتیجه اینکه با در نظر گرفتن امکانات و توانمندی‌ها و جاذبه‌های طبیعی، فرهنگی، اقتصادی - معیشتی و بهره‌وری بهینه از این امکانات در توسعه گردشگری، در صورت برنامه‌ریزی دقیق و مدون می‌توان در ابعاد اقتصادی و اجتماعی شاهد تحولات چشمگیری در منطقه بود.

فعالیت

۱- در مورد یکی از جاذبه‌های ذکر شده تحقیق نموده و گزارشی (تصویر، عکس، فیلم و...) به کلاس

ارائه کنید.

۲- نقش کدام یک از انواع جاذبه‌های گردشگری در رونق اقتصادی شهرستان شما می‌تواند مؤثر

باشد؟

برای مطالعه

جدول ۱-۵- مهم‌ترین آثار و ابنیه فرهنگی - تاریخی در استان سمنان

شهرستان	آثار و ابنیه
سمنان	<p>مساجد: جامع و امام خمینی (ره)، مسجد جامع زاوغان، منار سلجوقی سمنان، مسجد جامع، چهلستون، امام حسین (ع) و امام‌هادی (ع) سرخه. قلعه‌ها: سارو، کوشمغان، لاسگرد، پاچار، نوکلاته، تقی‌آباد، نوکه، موکوشم، هفدر. برج: چهل دختران. تپه‌های تاریخی: دلازیان، صوفی‌آباد، محمودآباد، عیدعلاء و رکن‌آباد.</p> <p>کاروانسراها: شاه‌عباسی لاسگرد، شاه‌سلیمان‌آهوان، کاروانسرای سنگی رباط انوشیروانی‌آهوان، تیمچه سلطانی، دروازه ارگ. بقاع متبرکه: امامزادگان حضرت یحیی بن موسی کاظم (ع) برادر امام رضا (ع)، حضرت علی بن جعفر (ع) و حضرت علی اشرف (ع)، سید زین‌الدین، سید جلال و بقاع متبرکه علویان در زاوغان. بقاع متبرکه سید رضا و سید علی اکبر (ع) از فرزندان حضرت امام موسی کاظم (ع) در روستای لاسگرد، بقعه پیر علمدار، پیغمبران، پیر نجم‌الدین، حکیم‌المهی، شمس‌الدین (روستای علاء)، امام زاده‌هاشم (خیرآباد)، بقعه چهار تن (روستای ایچ)، بقعه امامزاده عبدالله و اسماعیل (روستای امام زاده عبدالله)، بقعه امام زاده محمد زید (ع)، علی بن جعفر (روستای بیابانک)، بقعه پیر غریب (سرخه)، آرامگاه شیخ علاءالدوله بیابانکی سمنانی (صوفی‌آباد)، درویش محمود (روستای مؤمن‌آباد). خانه قدیمی تدین سمنان (سازمان میراث فرهنگی و گردشگری استان) و خانه تاریخی حاج حشمت‌خان پیوندی سرخه.</p> <p>بازار سرپوشیده، حمام یهنه (موزه حضرت)، ناسار، نخست در سمنان، حمام بیرون دژ سرخه، آب انبارها: ناسار، صادقیه، توکلی در سمنان، آب انبار سرخه و بیابانک. یخچال‌ها: روستای لاسگرد، روستای بیابانک، سرخه، آسیاب آبی میدان امام حسین (ع) سمنان، محراب مسجد روستای جوین، بادگیرهای به‌جا مانده در سمنان و سرخه.</p>

<p>مساجد : جامع، شیخ علی اکبر، حضرت مجتبی (ع) شاهرود، بایزید بسطامی، مسجد جامع و منار بسطام، مسجد جامع فرومد، مساجد روستای ابرسیح، تکیه زنجیری، بید آباد، شریعت، حسینیة روستای مزج. بقاع متبرکه : امامزاده حمید و مجید روستای ده ملا، پیر مردان و شاه اولیاء طرود، شاه چراغ رشم طرود، امامزاده نردین میامی، امامزاده محمد دیزج، ابراهیم مجن، جرجیس بیارجمند، امامزاده سوداغلن، دانیال پیغمبر، باغچه میامی، سلطان سید احمد روستای فرومد، معصوم زاده قلعه نوخرقان، امام زاده ابراهیم قهج علیاء، امامزاده محمد سراوین قَطری. آرامگاه‌ها : بایزید بسطامی، صومعه بایزید بسطامی، آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی، شیخ حسن جوری در حوالی فرومد، ابن یمین فرومدی در روستای فرومد، کاروانسراها : ده ملا میامی، بدشت، میاندشت، عباس آباد، سپنج، الهاک، صدر آباد، کاروانسرای سنگی جاده ابریشم محمدآباد.</p> <p>قلعه‌ها : بدشت، ده ملا، نوخرقان، میامی، کافر قلعه خوش بیلاق، قلعه تک، کهنه، سه برج، علی آباد، زیدر. تپه‌های تاریخی : سنگ چخماق، خوریان، تپه تاریخی شهر شاهرود، تپه گنبدی دیزج، قلعه خان و تپه حد گاه روستای خانخودی، سیاه تپه روستای قلعه شوکت، تپه لو، عباس آباد و تپه شیخ در روستای فرج آباد، تپه‌های ده ملا، صلح آباد علی آباد.</p> <p>برج‌ها : کاشانه بسطام، برج مزج، یخچال‌ها : خزانه روستای گرمه، میان آباد، مزج، عباس آباد.</p> <p>حمام‌های قدیمی : چهار سوق، حاج تقی، بازار نو، بید آباد، امام زاده قَطری، بسطام، امیریه، خانخودی، بدشت، خوبیان، یوسفی آباد، کلاتون.</p> <p>مدارس قدیمی : مدرسه محمد زمان خان قاجار، بید آباد و مدرسه بازار شاهرود، شاهرخیه بسطام، موزه شاهرود (ساختمان بلدیة). خانه تاریخی یغمایی‌ها در شاهرود</p>	<p>شاهرود</p>
<p>بقعه‌ها : امام زاده جعفر و محمد، عبد العالی و عبدالمعالی دامغان. امام زاده علی (ع)، امام زاده نورا... بکیر بن اعین (ع)، امامزاده ابراهیم وامرزان، امام زاده اسماعیل طزره، سیدصالح روستای گز، امامزاده ابراهیم روستای حاجی آباد، امامزاده جعفر و گنبد پیر روستای امام زاده جعفر، گنبد شیخ روستای شامان، گنبد خشتی روستای بق، امامزاده محمدروستای قلعه، امامزاده قاسم روستای صید آباد، بقاع متبرکه تویه دروار (جبرئیل، شمس الدین، مطهر دشت بو، میر ابراهیم (صح)، امامزاده محمد شهر دیباج. مساجد : تاریخانه جامع دامغان، مناره مسجد جامع، حسینیة حضرت ابوالفضل. کاروانسراها : قوشه، سپهسالار امیر آباد.</p> <p>قلعه‌ها : گرد کوه امیر آباد، دولت آباد، عبدا... آباد، مایان، مهر نگار و منصور کوه، تنگه گیو، گور قلعه، قلعه رودبار، دیوار قلعه روستای فیروزآباد، قلعه‌ها و برج‌های تنگه تویه دروار، قلاع تنگه چشمه علی، آتشکده آبادی صح، نقره خانه روستای مروان، خانه لطفی و صدیق دامغان. تپه‌های تاریخی : چهل دختر، تپه بل و تپه تلو..... بق، تپه‌های امیریه، معصومزاده، ماز، کوره محمد، سفید روستای فیروز آباد، تپه روستای مروان، معصوم زادگان روستای امام آباد، برج پیر علمدار، مهماندوست (طغرل)، گنبد زنگوله، عمارت دختر ناصرالدین شاه در امیریه، عمارت آقا محمدخان و فتحعلی شاه قاجار در چشمه علی. بازار دامغان، مدرسه حاج فتحعلی بیگ معروف به پامنار، موسویه، مطلب خان. حمام‌ها : سیاه کوه تویه دروار، حمام کلاته، فیروز آباد، حمام الله آباد، قدرت آباد، حداده.</p>	<p>دامغان</p>

بقعه‌ها: حضرت امام زاده علی اکبر (ع)، سلطان شاه نظر آرادان، امام زاده خلیل الله (ع) کند آرادان، امام زاده اسماعیل و شمس‌الدین حسین آباد حاج تقی، سلطان مراد روستای کردوان، امامزاده عبدا... حسین آباد کردها، امام زاده علیین روستای قاطول، امامزاده قوشه به نام‌های شاهزاده محمدی، شاهزاده مراد روستای شه سفید، امام زاده علی ابراهیم ایوانکی، ذوالفقار روستای ذوالفقار، طاهر و مطهر کوشک اربابی، سلطان ابوسعید پاده، شاهزاده حسین سر آبرود بنه کوه، امام زاده خوشنم روستای بهورد ایوانکی، امامزاده یحیی روستای محله باغ، امام زاده پنج تن روستای فند، عبدالرحمن روستای سرباز، جعفر چهار طاق، عبدا... و اسماعیل روستای قالیباف، ابراهیم گندم دره ایوانکی، امام زاده عاقب ایوانکی. مسجد جامع گرمسار، تکیه آرادان، قصرهای سیاه کوه: قصر شاه عباسی (قصر بهرام)، قصر عین الرشید. کاروانسراها: گرمسار، ده نمک، ایوانکی.

گرمسار

قلعه‌ها: آرادان، ریکان، قلعه نو، یاتری، غول آباد، ناسار (نوحصار) بنه کوه، پاده، خرابه، ده نمک، کند. **تپه‌های تاریخی:** محمود آباد اصانلو، محمد آباد، مگس تپه، کهن تل (کهن دژ)، تپه ده سراب، روستای ده سلطان، ریگ تپه یاتری علیا، شه سفید، سر آبرود، رباط ماری، زور آباد، کافران، شور قاضی، سزد، گیس. **آب انبارها:** گرمسار، علی آباد، ناسار (نوحصار) کوشک، ده نمک، رستم آباد. **یخچال‌ها:** روستای شه سفید، کردوان، قاطول، بازار آرادان. **حمام‌ها:** قاطول، نوحصار، محمد آباد، چهار پاشلو، یاتری علیا، حسین آباد کردها، امام زاده ذوالفقار، امام زاده علی اکبر، خانه تاریخی باقری‌ها در گرمسار.

قلعه‌ها: شیر قلعه شه میرزاد، پایین قلعه و کافر قلعه مهدی شهر، دژو هل شه میرزاد، گل رودبار، رضا آباد، پرور، درجزین، طالب آباد. **منارها:** مهدی شهر و شه میرزاد. **بقعه‌ها:** امامزاده قاسم زیارت، علی اکبر مهدی شهر، امامزاده چهل تن درجزین، طیب و طاهر، کاظم، سید تاج الدین و جعفر روستای پرور، زینعلی روستای درجزین، درویش نورا... هیکو، امامزاده یحیی شه میرزاد، شیخ (سوسن عطا) شه میرزاد، بی‌بی شهربانو روستای ملاده، بی‌بی حلیمه خاتون فینسک، امامزاده اسماعیل و سید ولی سلطان روستای شلی، آب انبار مهدی شهر، شکارگاه ملاده (خانه ابراهیم خان)، مسجد جامع شه میرزاد، حسینیه المهدی مهدی شهر، موزه عشایری مهدی شهر.

مهدی شهر

شکل ۱۸-۵ - شیر قلعه شه میرزاد در شهرستان مهدی شهر

شکل ۱۷-۵ - مدرسه موسویه شهر دامغان

درس ۱۳ توانمندی‌های اقتصادی استان

استان سمنان یکی از قطب‌های مستعد توسعه اقتصادی کشور محسوب می‌شود که در صورت توجه به برخی از توانمندی‌های آن می‌تواند در رشد و توسعه اقتصادی کشور نقش به‌سزایی ایفا کند.

قابلیت‌ها و توانمندی‌های استان سمنان

- ۱- موقعیت بسیار مناسب جغرافیایی
- ۲- وجود منابع معدنی فراوان
- ۳- تنوع توانمندی‌های محیطی
- ۴- نزدیکی به قطب جمعیتی کشور و بازار فروش
- ۵- واقع شدن در مسیر جاده ارتباطی و ترانزیتی تهران - مشهد
- ۶- برخورداری از نیروهای متخصص و کارآمد
- ۷- وجود مراکز متعدد علمی، فنی و تخصصی.

این توانمندی‌ها سبب شده است که استان ما در بخش‌های مختلف از جمله کشاورزی، صنعت - معدن و خدمات مورد توجه باشد.

توانمندی‌های کشاورزی^۱: با توجه به برخی محدودیت‌های طبیعی به‌خصوص کمبود منابع آب، استان سمنان، در سطح کشور در زمینه کشاورزی از جایگاه مطلوبی برخوردار نیست، مگر اینکه با برنامه‌ریزی‌های خاص بتوان از پتانسیل‌ها و قابلیت‌های بخش کشاورزی به‌طور محلی استفاده کرد.

۱/زراعت: مهم‌ترین کانون فعالیت‌های کشاورزی

استان در بخش زراعت را می‌توان مناطق کوهپایه‌ای دانست که عمده‌ترین محصولات زراعی و جالیزی آن شامل: پنبه، گندم، خربزه، هندوانه، طالبی، بادمجان و دانه‌های روغنی است.

شکل ۱۹-۵ خربزه از محصولات جالیزی ایوانکی در شهرستان گرمسار

۱- کشاورزی شامل زراعت، باغداری، دامداری و دامپروری، پرورش ماکیان، پرورش زنبور عسل، جنگلداری و پرورش آبزیان است.

۲) **باغدارری:** به تبعیت از تنوع شرایط آب و هوایی به خصوص در مناطق کوهستانی به دلیل رطوبت بیشتر محصولات متنوع باغی را می توان مشاهده کرد. در نواحی کوهستانی و کوهپایه‌ای شمال استان غالب باغ‌ها را میوه‌های هسته‌دار شامل: زردآلو، گیلاس، هلو، آلو، آلبالو و میوه‌های دانه‌دار مانند سیب، به، انگور و میوه‌های گوناگون مغزدار چون گردو، بادام، پسته تشکیل می‌دهد که عمدتاً به صورت پراکنده در اراضی دامنه‌ای به دست می‌آیند. از سویی دیگر نزدیکی استان سمنان به مرکز جمعیتی ایران زمینه‌هایی را برای توسعه کشت‌های گلخانه‌ای در استان سمنان فراهم کرده است.

شکل ۲۱-۵- انار از محصولات باغی سرخه در شهرستان سمنان

شکل ۲۰-۵- پسته از محصولات باغی شهرستان دامغان

شکل ۲۳-۵- گردو از محصولات باغی شه میرزاد، در شهرستان مهدی شهر

شکل ۲۲-۵- انگور از محصولات باغی شهرستان شاهرود

۳) **پرورش دام و طیور:** با توجه به گستردگی، تنوع ناهمواری و آب و هوا، استان سمنان یکی از قطب‌های پرورش دام و طیور در کشور به‌شمار می‌رود. بر این اساس اشکال مختلف پرورش دام و طیور در سطح استان به شرح زیر است:

- * پرورش دام سبک شامل: گوسفند، بز و دام سنگین شامل: گاو، شتر
- * پرورش طیور شامل انواع مرغ‌های گوشتی، تخم‌گذار، بوقلمون، شتر مرغ.

توانمندی‌های استان

شکل ۲۴-۵- پرورش شتر و شتر مرغ در استان

توانمندی‌های بخش صنعت و معدن استان: صنعت از بخش‌های عمده و حساس هر منطقه به‌شمار می‌رود که اهمیت این بخش ناشی از نقش بالا و روزافزون آن در جهت رفع نیاز جامعه به کالاهای ضروری صنعتی، کمک به رشد و توسعه سایر بخش‌های تولیدی و زیربنایی و در نهایت تحقق استقلال اقتصادی را به دنبال دارد.

قابلیت‌های صنعتی استان

- * وجود زمین‌های هموار و بدون عارضه جهت استقرار صنایع بزرگ
 - * موقعیت مکانی ویژه جهت استقرار صنایع
 - * وجود گمرک و منطقه ویژه اقتصادی جهت صدور کالاهای صنعتی و معدنی در سطح استان
 - * وجود امکانات زیربنایی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی به عنوان یک فرصت مناسب برای سرمایه‌گذاری و جذب صنایع
- انتقالی از سایر استان‌های هم‌جوار
- * استقرار حدود ۹۰ واحد تولیدی قطعات و صنایع وابسته به خودرو در سطح استان که حدود ۱۲ درصد قطعات خودروسازان را تأمین می‌کنند.

شکل ۲۵-۵- نمونه‌هایی از واحدهای تولیدی - صنعتی استان سمنان

برای مطالعه

جدول ۲-۵ - مهم ترین واحدهای صنعتی استان سمنان به تفکیک شهرستان

ردیف	نام واحد	محصول تولیدی	نام شهرستان
۱	محصولات بین المللی پارس	بودر شوینده	گرمسار
۲	یاوران خودرو	اتوبوس بین شهری	گرمسار
۳	رنگ کانسای ایرانیان	انواع رنگ خودرو	گرمسار
۴	تولیدی صنعتی کنور بازرگان	یخچال فریزر و لباسشویی	گرمسار
۵	تیراژه رنگ	انواع رنگ و رزین	گرمسار
۶	تولیدی عقاب افشان	اتوبوس شهری - بین شهری	سمنان
۷	فروسلیس ایران	فروسلیس و فرومگنز	سمنان
۸	نورد و لوله سمنان	ورق گالوانیزه، لوله گالوانیزه، لوله درز دار و پروفیل	سمنان
۹	صنایع الکترونیک سازان	لامپ LED، چراغ روشنایی با لامپ LED و سلول های خورشیدی	سمنان
۱۰	صنایع لاستیکی پارمیدا	نوار و قطعات لاستیکی خودرو	سمنان
۱۱	کاشی سمنان	کاشی کف، دیوار و پخت سوم	مهدی شهر
۱۲	شرکت غرب استیل	قطعات برسی بدنه خودرو	مهدی شهر
۱۳	صنعتی روستا	قطعات خودرو	مهدی شهر
۱۴	ابزار مهدی	انواع آچار	دامغان
۱۵	فراورده های لبنی صدر البرز	بسته بندی انواع شیر و دوغ	دامغان
۱۶	سرامیک بهرنگ	انواع سرامیک	دامغان
۱۷	فولاد شاهرود	انواع میلگرد	شاهرود
۱۸	نخ میامی	انواع نخ (ریسندگی)	میامی (شاهرود)
۱۹	سیمان شاهرود	انواع سیمان	شاهرود
۲۰	سیم و کابل مغان	تولید انواع سیم برق، تلفن و مخابرات	شاهرود

توانمندی‌های استان

و آهن را نازل کردیم که در آن نیروی شدید و منافی برای مردم است.

«سوره حدید، آیه ۲۵»

معادن: استان سمنان در بخش معدن از قدمت تاریخی برخوردار است، به طوری که در کتب تاریخی از بهره‌برداری معادن مس در دوره هخامنشیان یاد شده است. بر این اساس فعالیت‌های معدنی در گذشته نمایانگر پیشینه تاریخی معدن‌کاری در این استان است که به عنوان نمونه می‌توان به معادن متروکه طلا و فیروزه در کوه زر دامغان، مس در سرکوب، بیارجمند و عباس‌آباد شاهرود و... اشاره کرد.

این استان در برخی از مواد معدنی رتبه ممتاز در سطح کشور دارد. از مهم‌ترین آنها می‌توان به سنگ گچ، سنگ آهک، سنگ لاشه^۱، سنگ نمک، زغال سنگ، سیلیس، سولفات سدیم، کرومیت، باریت، زئولیت، طلا، گرانیت، مرمریت، بوکسیت، کاتولن و... اشاره کرد.

به طوری که براساس آمار و ارقام موجود این استان از لحاظ تعداد معادن رتبه دوم^۲ و از نظر میزان استخراج رتبه هفتم^۳ کشور را به خود اختصاص داده است.

شکل ۲۶-۵ - نقشه پراکنندگی معادن در حال بهره‌برداری استان سمنان

۱- سنگ لاشه: معمولاً سنگ‌های آهکی یا ماسه‌ای که دارای مقاومت لازم جهت کارهای مختلف ساختمانی و راه‌سازی را داشته باشند.

۲- رتبه اول استان فارس

۳- رتبه اول کرمان، دوم یزد، سوم اصفهان، چهارم تهران.

آیا می‌دانید

استان سمنان تأمین کننده ۵۰ درصد نمک، ۴۰ درصد گچ، ۸۵ درصد زئولیت، ۱۰۰ درصد سلستین، ۸ درصد سولفات سدیم و ۲۰ درصد کرومیت کشور است.

شکل ۲۷-۵ - معدن نمک در شهرستان گرمسار

خدمات : مواهب طبیعی و موقعیت ممتاز جغرافیایی زمینه رشد بخش خدمات را در سال‌های اخیر در استان سمنان به وجود آورده است.

برخی از بخش‌های مهم خدماتی در استان عبارت‌اند از :

حمل و نقل : موقعیت مناسب جغرافیایی ناشی از قرار گرفتن استان سمنان در مسیر ترانزیتی تهران - مشهد و هم‌جواری با استان‌هایی که از وضعیت اقتصادی مطلوبی برخوردارند، شرایط مناسبی را برای گسترش حمل و نقل و استفاده از آن به عنوان یکی از مزیت‌های استان فراهم کرده است.

الف) عبور راه اصلی آسفالت‌دو بانده مواصلاتی آسیای مرکزی - اروپا از استان سمنان،

شکل ۲۸-۵ - راه آهن دوخطه تهران - مشهد در استان سمنان

توانمندی‌های استان

ب) اتصال راه‌های مواصلاتی استان‌های شمالی کشور به مرکز و جنوب ایران از طریق استان سمنان،
پ) وجود راه آهن دو خطه تهران - مشهد.

تجارت و بازرگانی : وجود سوابق طولانی تجارت (عبور جاده ابریشم از ایالت قومس) و مبادلات بازرگانی میان این استان با سایر استان‌ها و حتی کشورهای حوزه دریای خزر علاوه بر رونق بازرگانی استان در جذب گردشگران و ارتقای ارتباطات فرهنگی بین اقوام نیز مؤثر است. در راستای بازرگانی خارجی با تأکید بر صادرات غیرنفتی در حال حاضر تعداد ۵۹ نوع کالا به میزان ۴۵۲۹۸ تن شامل : محصولات کشاورزی، کالاهای صنعتی، مواد معدنی و... از استان سمنان به ۴۰ کشور جهان صادر می‌شود.

شکل ۲۹-۵ - دو نمونه از محصولات کشاورزی صادراتی استان

فعالیت ✓

به نظر شما استان سمنان چه توانمندی‌های دیگری دارد که به آنها اشاره نشده است؟